

**Discussion panel 1 «Global Issues: Food Security.
The importance of agriculture in solving global problems of mankind»**

відбувається й за аналізований період його обсяги скоротились на 98%. За європейськими нормами у 2020 р. молокозаводи закупили 68,8 % молочної сировини, що становить 1759,5 тис. тонн від загальної маси молока порівняно з 35,7 % (675,2 тис. тонн) у 2010 р., або у 2,6 раза більше. Закупівля молока-сировини молокозаводами у господарств населення за аналізований період скоротилась у 3,5 раза у зв'язку з невідповідністю його стандартним якісним характеристикам.

Загальна пропозиція молока та молочних продуктів у динаміці знизилась від 12,2 до 10,9 млн тонн, що становить 10,8%. Водночас загальний попит скоротився на 16,4%, від 11,7 до 9,8 млн тонн, що зумовлено зменшенням фонду споживання на 14%, великою мірою зумовленого зниженням рівня купівельної спроможності населення та значним (на 46,3%) скороченням обсягів експорту молока та молокопродукції.

Подальший успішний розвиток молочної галузі України залежить від об'єднання та консолідації зусиль основних суб'єктів молочного ринку: виробників молока, переробників, постачальників техніки та кормів для молочної галузі та держави. Держава має створювати передумови та регламентувати правила ведення бізнесу, ініціювати обґрунтування цілісної стратегії розвитку галузі.

Список використаних джерел:

1. Величко А. Є., Кухарук Р. М., Маслова І. В., Рухлякова М. В. Стан та перспективи розвитку ринку молока та молочних продуктів України. *Агросвіт*. 2021. №16. С. 62–68.
2. Іщенко М.О., Гончар Д.Р. Конкурентоспроможність продукції молочної промисловості України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2021. №13. С. 89–98. URL : <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-09>.
3. Тваринництво України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 160 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 2.03.2022).
5. Надходження продукції тваринництва на переробні підприємства за 2010-2020 рр. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 17.02.2022).

Македон Галина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

**УКРАЇНА ТА ГЛОБАЛЬНА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В УМОВАХ
ВІЙНИ**

Україна тривалий час позиціонується як гарант продовольчої безпеки в багатьох країнах світу завдяки традиційно потужному продовольчому експорту та стабільно входить до п'ятірки провідних світових експортерів зернових і зернобобових. Внесок України до світового продовольчого ринку у 2021 році був еквівалентним забезпеченню харчуванням близько 400 млн осіб [1].

За результатами 2020-2021 маркетингового року експорт зернових і зернобобових та продуктів їх переробки склав 44,9 млн тонн. Зокрема, експортовано 16,6 млн тонн пшениці, 4,2 млн тонн ячменю, 18,4 тис. тонн жита,

23,1 млн тонн кукурудзи, а також 126,9 тис. тонн борошна. Важливість ролі України особливо виявилася під час пандемії COVID-19, коли було зруйновано глобальні ланцюги постачання товарів. Україна продовжила виконувати свої зобов'язання та істотно сприяла продовольчій безпеці своїх партнерів на Близькому Сході, в Європі, Південно-Східній Азії та Північній Африці [2].

У 2021 році Україна увійшла до складу Комітету зі всесвітньої продовольчої безпеки ООН, який підпорядковується Генеральній Асамблеї ООН через економічну і соціальну Раду ООН і конференції Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).

Уперше в історії Міжнародну зернову раду (International Grains Council, міжурядова організація, діяльність якої покликана сприяти розвитку і зміцненню міжнародної співпраці щодо зернових культур між країнами-експортерами та імпортерами зерна) очолив представник України – заступник міністра економіки України – торговий представник України Т. Качка.

Саміт ООН із продовольчих систем, який відбувся у вересні 2021 році, надав додаткового поштовху Україні в напрямі трансформації продовольчої системи для просування Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року. Для України результатом саміту стало підписання Президентом Указу № 41/2022 від 07 лютого 2022 року «Питання національних пріоритетів трансформації продовольчих систем в Україні» і розроблення Кабінетом Міністрів України плану заходів на його виконання щодо трансформації продовольчих систем в Україні на період до 2030 року.

Воєнні дії, що ведуться РФ на території України, вкрай негативно вплинуть на функціонування продовольчих систем; очікуються, зокрема, такі їх наслідки:

- порушення цілісних ланцюгів постачання продукції сільськогосподарства та харчових продуктів (від первинного виробництва до реалізації продукції споживачеві), а також діяльності щодо створення доданої вартості в АПК, пов'язаної із виробництвом, переробленням, розподілом, споживанням й утилізацією харчових продуктів;

- зрив посівної кампанії, що є особливо загрозливим, зважаючи на високі світові ціни на газ і, відповідно, міндобрива [3]. Активні бойові дії наразі відбуваються в тих областях, де вирощують більшу частину пшениці — Харківській, Одеській, Запорізькій. Сукупно це призведе до зменшення врожайності, зборів і експорту зернових;

- ускладнений експорт української продукції на зовнішні ринки через блокування портів України з боку РФ (60 % сільськогосподарської продукції України експортується морем), що негативно вплине насамперед на країни, які залежать від імпорту харчової продукції.

Наслідки призведуть до виникнення серйозних загроз глобальній продовольчій безпеці:

Discussion panel 1 «Global Issues: Food Security. The importance of agriculture in solving global problems of mankind»

- подальшого підвищення світових цін на продовольство (згідно з прогнозом ФАО від 11.03.2022, через війну в Україні світові ціни на продукти харчування та корми можуть зрости на 20 %);

- глобального стрибка інфляції, якою передусім буде вражено країни з малорозвиненою нестабільною економікою на Близькому Сході та у Північній Африці [4].

Індекс цін на продовольство ФАО у лютому 2022 році вже сягнув історичного максимуму - 140,7 п., що на 5,3 п. вище, ніж його значення у січні 2022 р., і на 24,1 п. вище, ніж рівень лютого 2021 року. Індекс цін на зернові в лютому 2022 р. порівняно із січнем 2022 року зріс на 4,2 п., зокрема на пшеницю – на 2,1 п., кукурудзу – на 5,1 п. Зазначимо, що на пшеницю й кукурудзу припадає майже 30 % усіх калорій, що споживаються населенням у світі.

Через бойові дії РФ в Україні Міністерство сільського господарства США (USDA) у березні 2022 року погіршило прогноз експорту кукурудзи з України у 2021/2022 маркетинговому році, який очікується на рівні 27,5 млн тонн (згідно з прогнозом станом на лютий 2022 року експорт передбачався на рівні 33,5 млн тонн), пшениці – до 20 млн тонн (замість 24 млн тонн). Прогноз загального світового експорту пшениці у 2021/2022 МР погіршено до 203,1 млн тонн (замість 206,7 млн тонн).

3 березня 2022 року Організація Об'єднаних Націй опублікувала екстрений заклик на підтримку України [5], в якому зазначається, що різке погіршення ситуації з цілісністю продовольчої системи в Україні здатне багаторазово збільшити кількість незабезпечених продовольством домогосподарств, оскільки фермерські сім'ї та дрібні сільгоспвиробники залишають вражені війною райони.

Генеральний директор ФАО Цюй Дун'юй попередив про можливі наслідки кризи для продовольчої безпеки поза межами України, включно із країнами, які тією чи іншою мірою залежать від постачань пшениці з України.

Тому для мінімізації виявів глобальної продовольчої кризи необхідно якнайшвидше захистити і підтримати виробництво сільськогосподарської продукції в Україні в умовах воєнного стану, скориставшись можливостями впливу України на глобальну продовольчу політику, які вона здобула завдяки досягненню провідних позицій на світових ринках окремих видів сільськогосподарської продукції, а також активізації співпраці з міжнародними й міжурядовими організаціями, зокрема ФАО, щодо трансформації продовольчих систем.

Такі дії мають сприяти надійному забезпеченню населення України продовольством, підвищенню економічної і фізичної доступності харчових продуктів, недопущенню зривів експортних контрактів сільгосппродукції.

Список використаних джерел:

1. Україна годує 400 млн людей у світі. URL: <https://cutt.ly/7GkrfzL>
2. Україна увійшла до Комітету продовольчої безпеки ООН/ URL: <https://cutt.ly/0Gkr187>
3. Напад на Україну суттєво позначиться на світовому ринку зерна – USDA/ URL: <https://cutt.ly/8Gkrc0h>

4. Україна й надалі залишається житницею світу. URL: <https://cutt.ly/BGkrnsu>

5. LASH APPEAL UKRAINE, HUMANITARIAN PROGRAMME CYCLE MARCH – MAY 2022
URL: <https://cutt.ly/sGkrWw5>

Палійчук Тетяна

к.е.н., аналітик аналітичного центру

Всеукраїнської асоціації органів

місцевого самоврядування «Асоціація міст України»

Тарасенко Марія

аспірантка, ДННУ «Академія фінансового управління»

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: НОВЕ «ОБЛИЧЧЯ» ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Вранці 24 лютого 2022 р. Російська Федерація завдала ракетних ударів по території України і розпочала повномасштабне вторгнення. Від тоді триває збройне протистояння між Збройними Силами України та російською армією. Ведуться воєнні (бойові) дії на території громад України. Внаслідок чого зазнають ушкоджень та руйнувань міста, села та селища України.

Російська армія вдається до бомбардувань, ракетних та артилерійських обстрілів житлових кварталів міст, сіл та селищ України, знищує інфраструктуру, лікарні, школи, дитячі садочки, історичні пам'ятки, адміністративні будівлі. Окрім цього російські війська замінують території територіальних громад України.

Збройні Сили України гідно тримають оборону, знищують ворожі війська, захищають суверенітет та територіальну цілісність України, вживають усі заходи національного спротиву України збройній агресії Російській Федерації. Цивільне населення України по можливості евакуюється із районів активних бойових дій та із тимчасово окупованих територій до менш небезпечних територій.

Воєнні (бойові) дії на території України, спричинені повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, змусили органи місцевого самоврядування працювати в умовах боротьби за життя. Під час російсько-української війни органи місцевого самоврядування України виконують не лише свої власні повноваження з організації життєзабезпечення міст, селищ, сіл, але й забезпечують необхідним Збройні Сили України, допомагають всім підрозділам рятувати населення України і захищати суверенітет і цілісність територій України. Значне збільшення завдань, які стоять перед муніципальною владою України, співпадає зі зменшенням можливостей органів місцевого самоврядування в умовах війни.

У зв'язку із воєнними (бойовими) діями сповільнюється економічна активність населення, як наслідок, бюджети територіальних громад України недотримують надходження [1]. Окремі бюджети громад взагалі не отримують жодних надходжень або ж обсяг таких надходжень наближається до нуля. Прогнозовані податкові недонадходження бюджетів громад через запроваджені податкові пільги (на період дії воєнного стану визначено особливості оподаткування єдиним податком, екологічним податком, земельним податком та